

*OECD Journal on Development:*  
**Development Co-operation Report 2009**  
**Volume 10 Issue 1**

*Summary in Swedish*



**OECD Tidskrift om utveckling:**  
**Rapport om utvecklingssamarbete 2009**  
**Band 10 upplaga 1**

*Sammanfattning på svenska*

- Rapporten om utvecklingssamarbete, utgiven av OECD:s biståndskommitté (DAC), är det årliga huvuddokumentet med referensstatistik och analyser avseende de senaste trenderna inom internationellt bistånd. I sin första *Rapport om utvecklingssamarbete* gör Eckhard Deutscher, som för kort tid sedan tog över som DAC:s ordförande, en återrapportering om det toppmöte om biståndseffektivitet som ägt rum i Accra och om behovet att intensifiera våra ansträngningar för att förbättra biståndsarbete för utvecklingsländer. Utvecklingsbudgetar måste kämpa inte bara mot ekonomiska och finansiella kriser; utvecklingslandskapet har också förändrats radikalt under de senaste åren och medför nya utmaningar.
- Rapporten behandlar också fragmentering, ett stort problem då bistånd kommer i för många små delar från för många håll. Den hävdar att transaktionskostnader har eskalerat genom ineffektiv arbetsfördelning bland givare och att medlemsregeringar i förväg behöver kompletta och transparenta utgiftsuppgifter om de ska kunna ta sina länder ut ur fattigdom. Allt detta resulterar i förändrade maktrelationer mellan givare och deras biståndspartners.
- Slutligen ger Rapporten, med hjälp av fallstudier från ett antal länder, fem lärdomar om hur Parisdeklarationen om biståndseffektivitet kan användas för att bygga broar mellan utvecklingspolicy och mänskliga rättigheter, hållbar miljö och jämlikhet mellan könen.

“Utvecklingslandskapet har förändrats radikalt sedan DAC skapades: nya spelare och nya utmaningar fortsätter att dyka upp och spelregler måste förändras. År 2008 upplevde vi hur etablerade internationella maktstrukturer inom loppet av några veckor - både formellt och informellt - skakades djupt och orsakade djupgående och bestående förändring.”

- Eckhard Deutscher, OECD DAC Ordförande

I sin första *Rapport om utvecklingssamarbete* synar Eckhard Deutscher den nya miljön för utvecklingsbistånd och vad detta betyder för OECD:s biståndskommitté (DAC). Han uppmanar till förbättrad gemensam aktivitet som “bygger på välplanerad, ömsesidigt stödd och logisk policy som främjar framsteg inom olika sektorer utan att motverka eller undergräva våra gemensamma mål för hållbar och brett baserad utveckling i samarbetsländer.”

Deutscher rapporterar om det tredje toppmötet om biståndseffektivitet som hölls i Accra i september 2008: “Vår syn på vad som behövs för att uppnå målen i Parisdeklarationen – och milleniemalet för utveckling – är tydligare än någonsin”, skriver han. ”Samtidigt är det påfallande uppenbart att mer av samma sak inte kommer att föra oss dit.”

## Vad rapporterna påstår

Toppmötet i Accra beslutade att mäta framsteg utifrån fem principer för effektivare utveckling fastställda i Parisdeklarationen om biståndseffektivitet och som antogs av över 100 länder och biståndsorganisationer under 2005:

**Äganderätt:** Utvecklingsländer fastställer sina egna utvecklingsstrategier, förbättrar sina institutioner och bekämpar korruption.

**Anpassning:** Givarländer lämnar sitt bistånd i linje med dessa mål och använder lokala system.

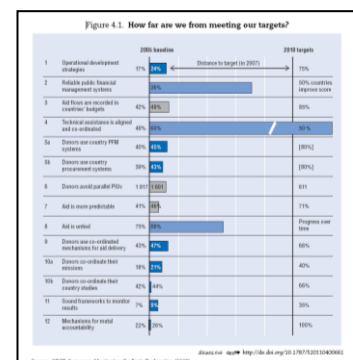
**Harmonisering:** Givarländer samordnar sina handlingar, förenklar procedurer och delar information för att undvika dubbelarbete.

Ledning för resultat: Utvecklingsländer och givare fokuserar på att skapa, och mäta, resultat.

**Ömsesidig ansvarsskyldighet:** Givare och samarbetande utvecklingsländer är ansvariga för utvecklingsresultat.

Enligt dessa övervälvande principer specificerar Parisdeklarationen 12 prestationsmål som ska uppnås till 2010. För att hjälpa deltagarna vid toppmötet i Accra att komma överens inom de områdena som i första hand behöver förbättrade insatser togs tre huvudstudier fram vid toppmötets början. Halvvägs mot slutdatumet 2010 visar dessa studier

## BILD 4.1 HUR LÅNGT ÄR VI FRÅN ATT UPPNÅ VÅRA MÅL?



på framsteg, eller brist, i försöken att nå målen i Parisdeklarationen.

Trots att studierna varierar vad beträffar omfattning och tillvägagångssätt sammanfaller flera gemensamma teman i resultaten:

- Framsteg i att uppnå 2010-målen är ojämna, både avseende målen och bland länderna.
- För att nå upp till målen i Parisdeklarationen är det väsentligt med engagemang och implementering.
- Framsteg är beroende inte bara av bred involvering från givares och utvecklingsländers regeringar på alla nivåer, det civila samhället, den privata sektorn och andra grupper måste också delta fullt ut i processen.
- På basis av erfarenhet hittills försvarar sig Parisdeklarationens principer väl men det finns också nya utmaningar, inklusive behovet att förfina kontroll och utvärdering.

## Accras handlingsplan

Toppmötet i Accra tillskapade Accras handlingsplan, vilken signalerar om nyckelområden där framsteg måste intensifieras. Man uppmanar till att i grunden ombalansera relationerna mellan deltagarländer och givare med fokus på:

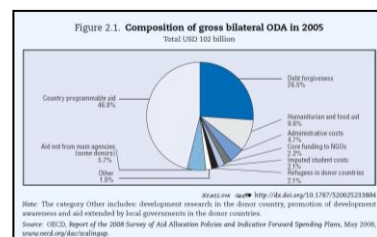
- Att använda landets system som första urval vid biståndsinsatser.
- Att göra mer bistånd förutsebart och transparent, att tillåta meddeltagare för bättre ekonomi och att planera och implementera utvecklingsstrategier.
- Att tillsammans med mottagarländer fastställa de villkor som givare ställer för bistånd, en fundamental förändring, baserad på de egna utvecklingsplanerna.
- Att göra tydliga och betydande framsteg med icke bundet bistånd.
- Att reducera biståndsfragmentering genom att förbättra arbetsfördelning inom och mellan länder.

## Hur fragmenterat är bistånd?

Ett av de främsta hindren för att bistånd ska kunna prestera det utvecklingsgenomslag som är möjligt är fragmentering: bistånd som kommer i för många små delar från för många givare och skapar onödiga och oekonomiska administrativa kostnader och gör det svårt att rikta insatser dit de mest behövs.

DAC har helt nyligen avslutat sin första översyn av biståndsfordelningspolicy och vägledande framtida utgiftsplan, där man använder ett nyligen uppfunnet mått på bistånd som kallas programmerbart bistånd per land (CPA) för att påvisa just hur fragmenterat bistånd är. CPA refererar till den mängd bistånd som kan

### BILD 2.1 SAMMANSÄTTNING AV BILATERALT BRUTTO-ODA ÅR 2005 (TOTALT 102 MILJARDER USD)



programmeras per utvecklingsland i deras budgetar, dvs med andra ord totalt bistånd minus biståndsformer såsom katastrofbistånd, skuldavskrivning och annat bistånd som inte kan programmeras per mottagare.

Under 2005, baslinjeår för översynen, lämnade DAC-medlemmar 47 miljarder USD i bilateralt CPA, motsvarande ungefär 46 % av deras totala bilaterala utvecklings ODA för det året; siffran steg till det mer normala 59 % under 2007.

Översynsrapporten visar att givare ofta spridit sitt bistånd för tunt genom att dela det mellan för många länder. Under åren 2005-2006 erhöll 38 länder bistånd från 25 eller fler DAC- och multilaterala givare. Rapporten jämför också delen totalt bistånd som en givare lämnar till vart och ett av sina samarbetsländer med denna givares globala biståndsinsats för att på så sätt fastställa nivå på varje givares "biståndskoncentration". Bland de 23 DAC-medlemmarna har endast 8 en nivå på sin biståndskoncentration som överstiger 50 %.

Bilden är ännu tydligare då man betraktar den från utvecklingsländernas perspektiv där ett antal givare ger relativt små belopp pengar. Vietnam t.ex. har 29 större givare, av vilka 17 redovisar bara 10 % av det bistånd man tar emot. Ändå hade 38 länder, de flesta små öar, färre än 10 givare vardera under 2005-2006.

För att göra bistånd mer effektivt måste givare rationalisera sina ansträngningar. Bättre arbetsfördelning kan hjälpa till att koncentrera antalet givare som arbetar med ett specifikt utvecklingsland eller sektor, såsom hälsa eller utbildning, för att på så sätt sänka transaktionskostnader och underlätta koordinerade ansträngningar. Det kan också vara behövligt att säkerställa lämplig täckning för alla utvecklingsländer, inte bara givarens "favoriter".

## Hur förutsägbart är bistånd ?

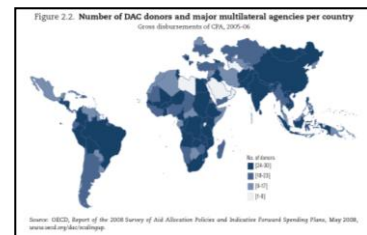
Utvecklingsländers ansträngningar att hantera och fördela bistånd motverkas ofta av oförutsägbarhet: givare avslöjar inte alltid sina utgiftsplaner tillräckligt tidigt för att mottagarregeringar ska kunna planera för framtiden eller så underlåter de att hålla sina löften.

DAC:s Översyn av biståndsfördelningspolicy och vägledande framtida utgiftsplaner 2008 minskar en del av denna osäkerhet genom att erbjuda perspektiv på framtida biståndsfloden i avsikt att identifiera gap, existerande eller projekterade, i individuella utvecklingsländer.

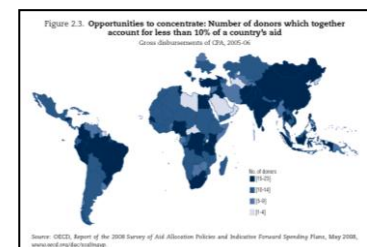
Särskilda fokus från undersökningen omfattar:

- Färsk nedgång i officiellt nettoutvecklingsbistånd signalerar att biståndsmål för 2010 blir alltmer bortglömda.
- Med skuldavskrivning som minskar kommer andra biståndsformer att behöva höjas avsevärt om nuvarande mål ska kunna nås.
- Ett antal stater som befinner sig i situationer med konflikt eller

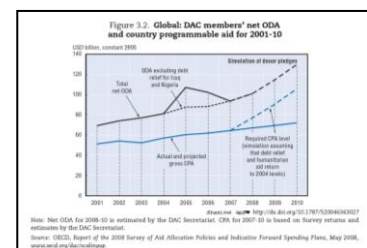
## BILD 2.2 ANTAL DAC-GIVARE OCH STÖRRE MULTILATERALA FÖRMEDLINGAR PER LAND PÅ BASIS AV: CPA-UTLÄGG BRUTTO, 2005-2006



## BILD 2.3 MÖJLIGHETER ATT KONCENTRERA ANTAL GIVARE SOM TILLSAMMANS ANSVARAR FÖR MINDRE ÄN 10 % AV ETT LANDS BISTÅND PÅ BASIS AV: CPA-UTLÄGG BRUTTO, 2005-2006



## BILD 3.2 GLOBALT: DAC-MEDLEMMARS ODA OCH CPA NETTO FÖR 2001-2010

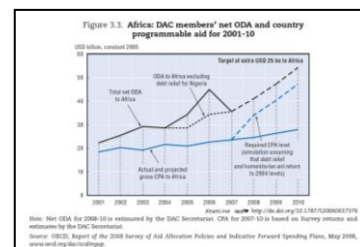


bräcklighet står inför en minskning av CPA med mer än 20 miljarder USD 2010, vilket är ett hot mot deras återhämtning.

Finansieringsgapet är särskilt stort i Afrika. 2005 utlovades ett extra bistånd till Afrika på 25 miljarder USD fram till 2010. Om detta mål ska nås måste det totala ODA till kontinenten höjas med över 17 % per år.

Trots att DAC-översynen pekar på planer att öka det totala biståndet med 10 miljarder USD i 102 utvecklingsländer, föreslår den en programmerad minskning av CPA till 51 länder mellan 2005 och 2010, huvudsakligen i Afrika och Asien. Ungefär 21 länder beräknas få en minskning i absoluta termer på mer än 20 miljarder USD var.

### BILD 3.3 AFRIKA: DAC-MEDLEMMARS ODA OCH CPA NETTO FÖR 2001-2010



### Den större bilden: Att använda Parisdeklarationen för att nå bredare utvecklingsmål

För att bli bestående och rättvis måste utveckling ta upp frågor om jämställdhet mellan könen, hållbar miljö och mänskliga rättigheter, som i sin tur driver på utvecklingen. Det har till exempel tydligt visats att man genom att höja kvinnors utbildning kan minska barnadödlighet.

Även om betydelsen av dessa kopplingar är vida accepterad medförde antagandet av Parisdeklarationen 2005 ny kraft för att omvandla åtaganden till handling. Fem lärdomar från fallstudier illustrerar hur Parisdeklarationen kan användas för att främja bredare utvecklingsmål.

*Lärdom 1: Att aktivt involvera fattiga kvinnor och män stärker äganderätt ansvarighet för utvecklingsresultat.*

Ett tillvägagångssätt "nerifrån och upp" betyder att man involverar ett samhälle så brett som möjligt i politiska diskussioner och policydiskussioner. Fallstudier från Zimbabwe och Peru visar hur viktiga och hållbara hälsoförbättringar kan uppnås genom att involvera de fattiga då man utformar policy, tillämpning och program för hälsa.

*Lärdom 2: En resultatbaserad inställning gentemot mänskliga rättigheter kan förbättra service för alla medborgare.*

Marginaliserade grupper kan fullt ut dra nytta av utveckling endast om deras situation och behov förstås rätt. Detta kan underlättas genom tillämpning av "icke sammanslagen översyn", dvs användning av uppgifter som är uppdelade för att återspegla kön, etnicitet, social status och så vidare.

*Lärdom 3: Effektivare användning kan uppnås med gemensamma biståndsstrategier för att skynda på utvecklingsprioriteringar.*

Givare kan hjälpa till att främja mänskliga rättigheter, hållbar miljö och jämställdhet mellan könen genom att tillämpa gemensamma biståndsstrategier. Givare med största jämförbara fördel och kapacitet

### TABELL 3.2 REDAN PROGRAMMERAD ÖKNING, HÖJNING ÖVER 100 MILJONER USD

Table 3.2. Scaling up already programmed: increase above USD 100 million (Ranking by absolute increase in revenue with increasing aid dependency on high/low) - 1000 data elements

Partner	ODA (billions USD)		GDP (billions USD)		ODA/GDP (%)	Growth (2007-2009)
	2007	2009	2007	2009		
Botswana	1462	1762	136	234	1.1	38
Burkina Faso	428	1375	236	33	1.7	34
Burundi	1462	1500	247	112	0.7	44
Burkina Faso	1384	1917	146	6	0.2	21
Burkina Faso	1451	1746	182	0.6	0.3	9
Burkina Faso	469	811	237	1.8	0.2	34
Burkina Faso	154	1127	281	0.8	0.8	7
Burkina Faso	470	840	194	0.2	0.2	12
Burkina Faso	1250	1424	251	1.4	0.3	11
Burkina Faso	238	847	212	1.6	0.7	38
Burkina Faso	264	878	148	0.5	0.4	18
Burkina Faso	307	1344	129	0.2	0.1	17
Burkina Faso	412	1448	114	4.9	0.2	22
Burkina Faso	408	682	204	1.9	0.2	34
Burkina Faso	368	1120	126	0.2	0.8	17
Burkina Faso	368	1328	123	11.4	0.1	37
Burkina Faso	36	252	264	0.6	0.2	14
Burkina Faso	87	206	214	2.0	0.3	41
Burkina Faso	1164	1170	117	0.9	0.3	13
Burkina Faso	1212	1375	115	0.8	0.1	43
Burkina Faso	251	445	121	24.7	0.2	44
Burkina Faso	285	361	170	0.2	0.2	13
Burkina Faso	411	36	121	0.4	0.3	22
Burkina Faso	110	206	212	1.8	0.3	115
Burkina Faso	86	228	211	20.3	0.7	45
Burkina Faso	268	445	129	20.4	0.9	44
Burkina Faso	110	211	184	20.4	0.4	37
Burkina Faso	110	229	211	0.5	0.3	39
Burkina Faso	2409	4720	189	32.8	0.4	41
Burkina Faso	419	728	119	14.5	0.4	142
Burkina Faso	184	278	187	0.5	0.4	41
Burkina Faso	118	875	118	11.3	0.4	48

Source: www.oecd.org/development/aid-effectiveness/

1. ODA from Development Co-operation Report 2008. GDP based on IMF projected growth rates (IMF/World Economic Outlook Database).

2. Population source: Development Co-operation Report 2008. Population is assumed to grow at 2% per annum.

3. Data on aid flows is available in English for low-income countries meeting 10 and below on the World Bank's Country Policy and Institutional Assessment (CPIA).

4. Countries in bold below ODA 100 million.

Source: OECD, Report of the 2008 Survey of Aid Allocation Policies and Indicators Forward Spending Plans, May 2008, www.oecd.org/development.

inom områden såsom jämställdhet mellan könen kan gå i tåten genom att främja dessa mål och genom att tillhandahålla expertis och teknisk support.

#### *Lärdom 4: Ord måste leda till handling.*

Trots att många goda policyutlåtanden har skrivits om rättigheter, hållbar miljö, uteslutning och jämställdhet mellan könen är det inte tillräckligt. Exempel från Uganda och Sierra Leone visar på betydelsen av en välplanerad budget och ramar för översyn, samarbete på kommunnivå, befrämjande av det civila samhället och uppbyggnad av förmåga att bistå för att omvandla goda intentioner till handling, och påverkan.

#### *Lärdom 5: Givares harmoniserade bistånd kan hjälpa till att bygga upp kapacitet på nytt i bräckliga situationer.*

Medan bräckliga stater ofta inte har kapacitet att direkt implementera Parisdeklarationens principer, kan dessa principer ändå fungera till deras fördel. Sierra Leone är ett bra exempel: framgången vid valen som hölls 2007 berodde, delvis, på harmoniseringen av bistånd bland landets utvecklingspartners.

### **Bilaterala givares tillvägagångssätt och ansträngningar**

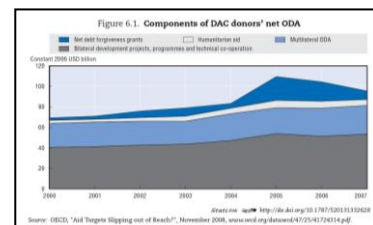
År 2007 föll det totala officiella utvecklingsbiståndet från medlemsländer till biståndskommittén (DAC) med 8,5 % i realkostnad till 103,5 miljarder USD. Om man bortser från skuldavskrivningar ökade emellertid ODA med 2 % i realkostnad, vilket ger en sannare återseglning av den generella trenden.

Siffran här ovan visar den påverkan som skuldavskrivning har på netto-ODA åren 2005 och 2006. Den visar också en liten ökning av humanitärt bistånd år 2005, huvudsakligen specialbistånd under efterdyningarna av tsunamin i Indiska oceanen och jordbävningarna i Pakistan. Bilaterala utvecklingsprojekt och –program sjönk något under 2006 men steg igen under 2007, vilket pekar på att givare gradvis uppgraderar sina huvudsakliga biståndsprogram.

Detta framsteg är emellertid alldeles för långsamt om givare förväntas nå upp till sina åtaganden för 2010. Vid G8-mötet i Gleaneagle och FN:s millennietoppmöte +5 åtog sig givare att höja ODA med 50 miljarder USD till 2010 (jämfört med 2004 och med 2004 års priser och växelkurser). Fram till nu har omkring 21 miljarder USD levererats planenligt. Detta betyder att givare måste inkludera ytterligare 30 miljarder USD i sina budgetar, omkring 34 miljarder omräknat i 2007 års dollar, för att nå upp till sina åtaganden.

Med dagens finanskris och ekonomiska nedgång är det avgörande att säkerställa att en biståndskris inte blir resultatet av nedskärningar i biståndsbudgetarna. Som svar på ett gemensamt utrop från Angel Gurría, OECD:s generalsekreterare och DAC:s ordförande Eckhard

**BILD 6.1 INNEHÅLL I DAC-  
GIVARES ODA NETTO**



Deutscher, avgav världens främsta givare ett biståndslöfte den 24 november 2008 där man ”åter bekräftade tidigare åtaganden för att öka biståndsvolymen och för att upprätthålla flöden på nivåer som överensstämmer med dessa åtaganden.

Rapporten om utvecklingssamarbete ges ut årligen av ordföranden till OECD:s biståndskommitté, ett forum där stora bilaterala givare arbetar tillsammans för att stödja hållbar utveckling. Rapporten tillhandahåller uppgifter om och analyser av de senaste trenderna inom internationellt bistånd.

© OECD 2009

**Denna sammanfattning är inte en officiell OECD-översättning.**

Reproduktion av denna sammanfattning är tillåten, om OECD:s upphovsrätt och publikationens titel på originalspråket nämns.

Flerspråkliga sammanfattningar är översatta utdrag ur OECD-publikationer, som ursprungligen publicerats på engelska och franska. De kan beställas gratis från OECD:s nätbokhandel [www.oecd.org/bookshop/](http://www.oecd.org/bookshop/)

Närmare upplysningar lämnas av *OECD Rights and Translation unit*,  
*Public Affairs and Communications Directorate*: [rights@oecd.org](mailto:rights@oecd.org) or by fax: +33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)  
2 rue André-Pascal, F-75116 Paris, Frankrike

Besök vår webbplats [www.oecd.org/rights/](http://www.oecd.org/rights/)

